

OBN kan rol spelen in agrarisch natuurbeheer

INTERVIEW

In de komende periode van het OBN zullen de provincies een belangrijke rol gaan vervullen. Voorheen was het immers de rijksoverheid die het natuurbeleid bepaalde en dus ook belang had bij een goede kennisinfrastructuur. Met de decentralisatie van het natuurbeleid staan nu de provincies aan de lat. Jan Jacob van Dijk, gedeputeerde in Gelderland en IPO-portefeuillehouder Vitaal Platteland, heeft namens het Interprovinciaal Overleg onderhandeld over de vraag of het OBN al dan niet en in welke vorm onder de verantwoordelijkheid van de provincies zou moeten komen.

Als je mij anderhalf jaar geleden gevraagd had wat OBN is, zou ik me daar niets bij kunnen voorstellen. Ik had er als bestuurder nog nooit van gehoord. Tijdens een bijeenkomst over OBN werd me toen duidelijk dat het voor specialisten een belangrijk instrument is. Misschien is het voor mij als bestuurder niet zo heel belangrijk, maar nu ik daar aan mee moet gaan betalen, zijn we ons daar als provincies eens in gaan verdiepen. Het is zondermeer helder dat we voldoende kennis moeten hebben om onze nieuwe taken in het natuurbeheer goed te kunnen doen. Enerzijds zorgen we daar in Gelderland voor door twee keer per jaar een netwerkbijeenkomst te houden met vertegenwoordigers van gemeenten, terreinbeherende organisatie, particulieren, ZLTO, drinkwaterbedrijven. Iedereen dus die iets met natuur te maken heeft op provinciaal niveau. Tijdens die bijeenkomsten wisselen mensen ervaringen met elkaar uit. We hebben zo'n bijeenkomst nu een paar keer gehad en daar is veel behoefte aan. Daar komen ook bijvoorbeeld vragen aan de orde over hoe we draagvlak kunnen creëren voor natuurbeleid en natuurbeheer.

Monitoring

"Anderzijds denk ik dat het OBN een belangrijke kennisbron moet zijn. Dan gaat het dus om de meer fundamentele kennis van processen. Want ik weet dat over veel processen in natuurgebieden nog lang niet alles bekend is en we dus ook nog niet alles optimaal kunnen inrichten. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken dat het Planbureau voor de Leefomgeving om de drie jaar het natuurbeleid gaat evalueren. We kunnen daar op wachten, maar we kunnen beter voortdurend bezig zijn met het ontwikkelen van kennis en ervaringen

**Jan Jacob van Dijk
namens het IPO:
"Kennis
van groot
belang voor
provinciaal
natuurbeleid"**

foto: Norbert Voskens

Lakenvelder in Rijnstrangengebied / foto Hans van den Bos

en zelf ook al het beleid en beheer aanpassen aan de nieuwste kennis.”

“Die nieuwe kennis is zeker van belang nu we ook een grotere rol toedienen aan andere maatschappelijke partijen en burgers. Zo is er in een natuurgebied in onze provincie, Het Binnenveld, al jarenlang een discussie hoe we daar de natuurdoelen kunnen halen. Nu is er een groep mensen die het idee hebben om met een heel ingenieus peilbeheersysteem zowel de natuur te dienen als ook te voorkomen dat de mensen in het nabijgelegen Veenendaal natte voeten krijgen. Dat vraagt om gedegen onderzoek, om ecologisch en technisch inzicht. Ik zal als bestuurder niet snel zeggen dat we te weinig kennis hebben om het natuurbeheer uit te voeren, maar ik denk dat we altijd een zekere verbeterhonger moeten hebben: we moeten het natuurbeheer altijd beter en slimmer willen doen. Daarnaast is het OBN verschrikkelijk belangrijk in het meten van de effectiviteit van wat we doen. De monitoring van het beheer is nodig om te leren van ervaringen en om die ervaringen op een zinvolle manier met andere te delen.”

Deskundigenteam agrarisch natuurbeheer

De provincies krijgen ook een grote rol in het agrarisch natuurbeheer. Tot nu toe was het de rijksoverheid die zaken deed met individuele boeren over het natuurvriendelijke beheer van landbouwgrond. Vanaf 2016 zullen de provincies contracten gaan sluiten met collectieven van boeren voor een groter gebied. Zou het OBN als kennisarrangement daar ook een rol in kunnen gaan spelen?

Jan Jacob van Dijk: “Er is nogal wat scepsis rondom het agrarisch natuurbeheer. Het zou een platte

inkomsondersteuning zijn voor boeren die weinig oplevert voor natuur. Ik onderken dat de effectiviteit beter kan en daar zijn wij als provincies vanaf nu ook verantwoordelijk voor. Maar dat zeg ik niet alleen, ook de landbouw zelf vindt dat. De beperkte continuïteit van de contracten is niet goed voor de natuur. Als een landbouwer nu na zes jaar met beheercontract er mee stopt, ben je zes jaar investeringen in een keer kwijt. Daarnaast hebben we de afgelopen jaren te veel snipper-natuur gesubsidieerd. Percelen met agrarisch natuurbeheer liggen vaak geïsoleerd van elkaar en dat is weinig effectief. En tot slot was de overhead, de kosten die we moesten maken om het systeem uit te voeren, veel te hoog.”

“Over anderhalf jaar moet het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer draaien. Het jaar 2015 staat in het teken van de collectieven. We moeten nu tijd en vooral kwaliteit steken in de realisatie van de aanpak. Er is dus werk aan de winkel om het agrarisch natuurbeheer effectiever en efficiënter te krijgen. Ik denk dat het heel verstandig zou zijn om binnen het OBN een deskundigenteam agrarisch natuurbeheer te creëren. Zo'n team kan de effectiviteit van maatregelen gaan monitoren, kan gaan adviseren over maatregelen en kan nieuwe methoden uittesten. Juist nu de provincies allemaal zelf hun beleid aan het maken zijn en waarschijnlijk tegen dezelfde problemen oplopen, is het verstandig om ervaringen en kennis te delen. De provincies inventariseren momenteel al welke actuele kennisvragen. Mij dunkt dat het OBN ook daarin weer een coördinerende rol kan spelen: welke kennis is al wel beschikbaar en welke moet nog ontwikkeld worden?” [GvD]

Provincies: geen onbekende van OBN

De provincies zijn de laatste jaren, zeker in vergelijking met tien jaar geleden, steeds meer betrokken bij het OBN. Niet zo vreemd als je bedenkt dat verantwoordelijkheden en taken rond natuurbeleid en –beheer sinds het Natuurakkoord dat Bleker met de provincies sloot meer dan voorheen bij provincies liggen. Dit was voor het Kennisnetwerk OBN reden om samen met externe partijen een werkconferentie te organiseren over de meerjarige kennisagenda. Primaire doelen daarbij waren: aanvullen en verdiepen van de concept-kennisagenda, zicht krijgen op belangrijke vraagstukken bij partners en het verkennen van de kansen voor samenwerking. De ruim 40 deelnemers kwamen met uiteenlopende wensen voor de concept-kennisagenda, maar ook met tips voor OBN. Duidelijk werd dat er naast nieuwe kennis ook behoefte is aan laagdrempelige toegang tot bestaande kennis. Snel en praktisch toepasbaar, zodat kennis op elk gewenst moment bijdraagt aan de ontwikkeling van het landschap of het natuurgebied. Ook in de praktijk krijgt de samenwerking steeds meer vorm en inhoud. In een aantal Deskundigenteam (Laagveen en zeekei, Heuvellandschap, Droog zandlandschap, Duin- en kustlandschap, Nat zandlandschap en Rivieren) zitten vertegenwoordigers van provincies. De provincie Limburg organiseerde samen met het deskundigenteam Heuvellandschap in 20123 een symposium over hellingbossen. Daarnaast betalen provincies al mee aan projecten of zijn ze betrokken bij de monitoring.